

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

54. De cambio per literas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De cambio per literas.

CAPVT LIV.

Hoc cambium quinque modis fit, quamuis alij duorum tantum meminerint. Vnde possumus ipsum in quinque diuidere species.

Prima est; cum Petrus dat campfori centum Romæ, vt det sibi Venetijs nonaginta quinque, alijs quinque acceptis pro pretio ipsius campforis, qui literas suas dat Petro pro Venetijs. In hoc autem cambio attenditur valor idem pecuniarum: vt, dat Petrus centum aureos, singulos valoris vndecim Iuliorum, & recipit nonaginta quinque eiusdem valoris Venetijs; hoc cambium omnes probant esse licitum; & iustum, nec aliam habet iniustitiam, nisi cum iniustum exigitur pretium; hoc tamen existente iusto, nullus est scrupulus de cobibendus.

Altera species est, cum quis dat campfori pecunias, vbi minus valent, vt recipiat illas, vbi magis valent: verbi gratia, dat testones centum Mediolani, vbi minus valent, vt recipiat Venetijs, vbi magis valent, soluto iusto pretio campfori: hoc cambium iustum est, secundum Syluest. vsura 4. §. 8. & Tabien. vsura 62. In cuius gratiam aduerte pecunias absentes minus valent, quam præsentis, quando vtræq; eiusdem sunt pretij, vt aureus vndecim Iuliorum Venetis minus valet Romæ, quam aureus eiusdem vndecim Iuliorum existens Romæ. Tanto autem minus valet, quanto est distantia maior vel minor: præsertim si accedat periculum. Ex hoc sequitur, quod, qui dat Romæ pecunias campforibus, possit recipere alio in loco alias magis valentes: nam istæ minus valent in illo loco, vbi ille suas pecunias dat campfori. Tamen debet esse excessus valoris proportionatus distantie, vt tantò plus valeant in loco vbi recipiendæ sunt, quanto minus valent in illo loco vbi absentes præsentium, contractus est iniustus.

Tertia species cambij est, cum e contra Petrus dat campfori Romæ pecunias, vbi plus valent, vt recipiat eas vbi minus valent, & soluit pretium campfori. Hoc cambium distinguit Sylu. loco allegato: nam si campfor reddit in eadem specie pecunias: vt, si accepit aureos, reddit aureos, licitum est; si vero

reddat valorem, iniustum est, quia non seruatur æqualitas: nõ enim potest dicere campfor pecunias absentes minus valere; nam hoc est contra ipsum; nõ ipse recipit præsentibus magis valentes, pro absentibus quæ adhuc minus valent: vnde iniustitia est in cambio hoc ex parte campforis, nisi velit ex pretio auferre illum valorem.

Quarta species dicitur cambium ad incertam solutionem, cum quis dat campfori pecunias Romæ, vt accipiat eas alibi ad pretium fori tunc occurrens, quod modò crescit, modò decrescit. At hoc Soto lib. 7. q. 5. art. 4. distinguit: cum est æquale periculum augmenti & decrementi, iustum est; cum verò probabilius est plus valituras pecunias, iniustum est ex parte dantis, non ex parte campforis. Hoc intellige, quando excessus est tantus, vt vincat id quod minus valet, ratione absentia, vt supra diximus.

Quinta species dicitur cambium ad creditum; fit hoc modo: mercator nolens apud se habere pecunias, dat campfori, & campfor dat literas, quibus se obligat pro illo dare tot pecunias, cui ipse per suum chirographum dederit, mercator emit merces suas, & soluit, dando chirographa pro cambio, venditores recurrunt ad cambium, & aliquando pecuniam numeratam accipiunt, aliquando aliqua chirographa pro alijs cambijs; in hoc non videtur iniustitia. Solent autem duo hic fieri, vnum est, campfor solet maius creditum facere mercatori, quam accipiat pecunias; v. g. accipit mille, & facit creditum duorum millium, quia campfores multum volunt apud se habere pecunias præsentibus, hoc approbat Soto lib. 7. q. 4. art. vni. & bene dicit: nam hoc creditum est quædam fideiussio, quam campfor facit per mercatorem; vnde sicut nulla pecunia recepta potest eam facere, ita minori recepta potest pro maiori summa fideiubere.

Alterum est: solent campfores exigere certum pretium ab illis, qui ferunt chirographa, cum accipiant solutionem in numerato, & hoc iniustum est, vt bene dicit Nauarr. cap. fin. de vsur. num. 38. nam debitor non potest exigere à creditore pretium pro solutione; campfor autem debitor est, illi verò creditores: vnde pretium hoc debent soluere ipsi mercatores campforibus, pro custodia suarum pecuniarum. Et hic apparet iniustitia illorum mercatorum, qui nolunt dare campfori suas pecunias, nisi hac lege, vt pretium exigant ab illis, qui deserunt ipsorum chirographa, & aliter nolunt dare; sed minatur

se alteri campfori daturus, tales tenentur ad restitutionem campforibus; campfores autem illis, a quibus acceperunt. Licet hoc in casu, quod mercatores emerent tanto charius, supra iustum pretium, merces a venditoribus, quanto isti magis deberent soluere pro receptione pecuniarum per chirographa; non tamen credo ita fieri. Vnum notandum est circa istas leges. Soro enim negat intra vnum regnum posse fieri ista causa, sed Nauar. cap. de vsur. num. 28. merito affirmat, dum pretium decrescat proportionaliter, quia minus debet esse, quam pro locis distantioribus.

De cambio reali.

CAPVT LV.

Cambium reale vocamus in presenti, cum campfor datur mercatori pecunias in alio loco soluendas, alio quo pretio recepto pro commutatione. Hoc autem cambium ex se licitum est; pretium tamen debet esse iustum, vt superius diximus, & nihil plus debet exigi, ratione solius morae temporis; eum enim campfor plus exigit, quia solutio in maius prolongatur tempus, vsura est. Hinc fit, vt cum solutiones essent ex mundanis in nundinas, (nam mercatores non semper solunt in nundinis, pro quibus acceperunt soluendas pecunias) non potest campfor ratione talis dilationis exigere maius pretium, nisi quia cessat ei lucrum, quod alias esset percepturus, tunc ratione lucri potest exigere; sed non, si pecunia futura erit otiosa. Potest etiam licite exigere valorem pecuniarum, secundum quem pecuniae commodantur in foro occurrenti, cum eas dat: nam aliquando plus, aliquando minus valent, vt diximus. Reliqua vero de diuerso valore pecuniarum ratione diuersorum locorum, iudicari possunt per ea, quae diximus in capite praecedenti. Non nego multa posse in hac materia tractari, sed per ea, quae dicta sunt, poterit quis, adhibita diligentia, ipsa discutere.

Haec, quae de cambijs & censibus dicta sunt, intelligi debent ex natura rei, saluis extrauagantibus Pij quinti, quae varia prescribunt de his materijs,